

מסורת הש"ס

גמ' ב' (6 כ"א מארי צ') ויומא יא: ע"ש חולין קלה: [א] (ברישא כ"ז וכ"א ביומא יא: ד') [שנת קנ: י] (ה' לעיל כט:). ו' ג"ז שס **רש"י** (1) [ע' כהלא"ש ה' מוזה ס' יג] (ח' כ"א כי אמרין הלך אחר הרגיל שהיו הרבה בני אדם רגילים בו' כ"ק (ט) בלאותו חדר כ"ק (י) התשמיש כ"ק (יא) מלך האחר כלום כ"ק (יב) לכתבה כ"ק **תוס'** (יג) [וע' היטב חוס' סוכה ו: ד"ה ור"ש וחס' פסגדין ד. ד"ה כולא וחס' וחס' מ. ד"ה לא נלכרבה] (יד) כתיב הכס וכתבת כ"ק

—●—

הגהות הב"ח

(6) **רש"י** ד"ה א"ע רגיל וכו' ומשמע בחדר אחד חדר: (3) ד"ה מימין בצוא וכו' קור נפוי של מורה וכתבי אצל המורה מימין בבא אלמא: (ג) ד"ה מיעט הכתוב למוזה אחת שס: (ד) ד"ה ללן וכו' ספר ברייתות הס"ד ואמ"כ מ"ה וללן וכו' האזנים הס"ד ואמ"כ מ"ה טבא לדורות אבל כתיבת כ"ל:

הגהות

רש"י ד"ה **פצים** אחד. **וציר** הפתח הוא בדיית בו'. כ"ל: (ה"ש)

—●—

תורה אור

גמ' א' [ויקח ויחידע הכהן ארון אחד ויבק חור בדרתו ויחן אחו אצל הקובץ בימין מימין בבוא איש בית יי ונתנו ששה הכהנים שגמר תפק אה כל תפקם המובא בית יי: (מלכים ב' י.)

ב] וכתבתם על מוזה ביהך ובשערך:

ג] וכתבתם על מוזה ביהך ובשערך:

ד] ועבר יי קנגף את מצרים וראו את תהם על תפשיקוף [ועל שתי המוזה ופסח יי על הפתח ולא יתן תפשיחית קבא אל פתיכם קנגף: (שמות יב. טז)

ה] ויאמר קהם ביהך מפיז יקרא אלי את ביה ביהכרים האלה ואני כתב על תפקם ביה:

רש"י [ו] כי יקח איש אשה ובעלה ויהיה אם לא תמצא חן בעיני כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר בריית [בתן ביהך ושלחה מביית: (דברים ה. ב)

ז] וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר הישב:

(דברים ט. ט) **תוס'** [ח] ויהי קשבתו על פסא מוקלתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים והלויים: (דברים י. ט)

—●—

שיטה מקובצת

6] חיבות והילכתא כרב ושמואל לחומרא נמחק: [ז] לול הפתח: [ח] רגיל בחד כו' פירש"י בו'. קשה והכי שמעין להא ממשלתא דרב הונא הא רב הונא לא איירי אלא בפתח אחד למעלה ואחד למטה זה לפני זה ושתינו רגילים שהכל בנכסים ויוצאים ביה ופי' הרי"ם דרב הונא איירי בשני פתחים זה אצל זה ואחד

הקומץ רבה

^[1] **והילכתא כרב ושמואל לחומרא.** (אומלריך מוזה למרוייהו דס"ל כרבי יוסי: לול הפתוח מן הבית לעלייה. וזה דרכן ^[2] ארובה בלמנע העלייה ועולין לה מן הצית במעלות ועושין ד' מחילות קביצ המעלות למטה כדי שלא ירד אדם מן העלייה לבית כי אם צרשות צעליה

ועושין פתח במחילות וכן עושין בני עליה ד' מחילות קביצ הארובה למעלה וזהו פתח: **אם יש לו ב' פתחים.** אחד צבית ואחד צעלייה כדפירשמי: **אע"ג** דרגיל בחד. מניייהו טפי דהא דאמרין לעיל הלך אחר הרגיל ה"מ כגון מרי צבי ורגיל צמד צטילה אידך לגביה אצל תלתא לגבי צד לא צטלי ל"א מתשוצת הגאונים ^[3] אלקן אחר הרגיל יצ' שהיה רגיל שצני אדם רגילים ללאת ולצא צו ולמעוטי פתחא דרבי שאינו עשוי אלא לו לצדו ולאיחויי פתחא דרב הונא שהיה רגיל אף לאחרים אצל צ' פתחים או ג' לתדר אחד וכולן נעשו צביאת כל בני הצית שהיו מרובין ומשגמים ^[4] אחד ^[5] צמדח דמירי והארכו לו פתחים הרבה כולן מייבין צמוזה ואף על פי יג' שנתמעט 'תשמיש ואין צריכין עכשיו לכוין אלא לאחד מהן: **דאקראנא.** צקרון וזית של צית: **והא אין לה פצימין.** מוזהות אלא ראשי הכתלים: **עזי.** הרי כלומר אלו ראשי הכתלים הן הן פצימין: **פצים** אחד. שהיה הפתח אצל הוית וזיר הפתח הוא הוית ואין אצלו ^[6] כלום ואין לו פלים אלא סף שגובר צו: **בר"מ.** מפרש לקמן דמחייב מוזה לבית שאין לו אלא פלים אחד: **מאי היא.** מנלן דמימין: **ביאתך מן הימין.** דרך ימין לציאה: **דרך ביאתך.** לציאה ולא ליציאה: **מימין בבוא איש בית ה'.** כשהיה אדם נכנס לפתח עזרה מזרחי והולך למערב ה"ל אוחו ארון מימין שהיה נמון אצל קיר כפוי של (3 טו) מוצא מימין בצוא אצל המוצא אלמא דרך ימין הויה ציאה וכל דבר הנתון דרך ציאה צריך לימנו מימין: **מיעט הכתוב למוזהו.** (4) שאם אין צו אלא פלים אחד מייב: **שאר תלמוד לומר שתי.** דמיעוט מוזהות שמים: ^[7] **להלן כתיבה.** וכתב לה ספר (ד) (דברים כד:1): **ולהלן כתיב.** 'לכתבת על האבנים: **ספר ברייתות נוהג לדורות.** כתיבת אבנים הוראת שעה הימה: ^[8] **שנאמר להלן בו'.** כלומר ולריך ליכתוב דרבינו צדיו צעינן: **רחמנא אמר על מוזהות.** דמשמע יע' ^[9] **כתבתם על הסף** ממש ולא צאגרת: **כתיבה תמה.** ואין

לומר אלו ראשי הכתלים הן הן פצימין: **פצים** אחד. שהיה הפתח אצל הוית וזיר הפתח הוא הוית ואין אצלו ^[6] כלום ואין לו פלים אלא סף שגובר צו: **בר"מ.** מפרש לקמן דמחייב מוזה לבית שאין לו אלא פלים אחד: **מאי היא.** מנלן דמימין: **ביאתך מן הימין.** דרך ימין לציאה: **דרך ביאתך.** לציאה ולא ליציאה: **מימין בבוא איש בית ה'.** כשהיה אדם נכנס לפתח עזרה מזרחי והולך למערב ה"ל אוחו ארון מימין שהיה נמון אצל קיר כפוי של (3 טו) מוצא מימין בצוא אצל המוצא אלמא דרך ימין הויה ציאה וכל דבר הנתון דרך ציאה צריך לימנו מימין: **מיעט הכתוב למוזהו.** (4) שאם אין צו אלא פלים אחד מייב: **שאר תלמוד לומר שתי.** דמיעוט מוזהות שמים: ^[7] **להלן כתיבה.** וכתב לה ספר (ד) (דברים כד:1): **ולהלן כתיב.** 'לכתבת על האבנים: **ספר ברייתות נוהג לדורות.** כתיבת אבנים הוראת שעה הימה: ^[8] **שנאמר להלן בו'.** כלומר ולריך ליכתוב דרבינו צדיו צעינן: **רחמנא אמר על מוזהות.** דמשמע יע' ^[9] **כתבתם על הסף** ממש ולא צאגרת: **כתיבה תמה.** ואין

ב] כתיבה תמה על העלים ואבנים אלא על הספר: **והדר.** שמה צמוזה: **ג"ש.** כתיבה כתיבה: **ליכתבא אאבנים.** יתקפה כסבין על האבנים דהויה כתיבה תמה: **והדר ליקבעה.** ללכין אסיפא צלורת הפתח ואיקיים כתיבה תמה והדר על המוזהות:

מכתיבה דס"ח דכתיב כתוב זאת וכתוב בספר. וגבי ס"ח בעינן אקלף ולא ע"ג אבנים וא"ת בנט גמי אמאי לא בעי ספר קלף ככל הני כיון דכתיב בספר וי"ל דהתם ודאי איצטרך ספר ברייתא לכלל ופרט וכלל דרבינא כל דרמי לפרט אליבא דרבי יוסי הגלילי, ואלבא דרבנן האי ספר ברייתא לספירה בעלמא הוא דאחא וא"ת אדרבה גילף מנט ופירש הש"ר מדעין דק"ו כתיבה המכארת כגון מוזה מכתיבה המכארת כגון כסופה וספר המלך ואל ידכח גט שאינה כתיבה המכארת ואינה אלא פירושה בעלמא. תריח: [ב] ומצות. א"צ ס"ח מוזהות מפורשת בתורה אבל בנט אין מפורש בתורה מה יכתוב בו:

6) ד"ה הני כספרי צמי' ומתקין ר' יצחק אומר ה"ל בנט הגרמ"ל שס כספיהו הניו דל"ל ריע' וכו' הני' דלכלן ע"ש.

פרק שלישי

מנחות

לד.

מ"ר **כשהוא** אומר מוזהות בפרשה שניה שאין ת"ל. משמע קלמ דכתיבי מוזהות מלל צב' ווי"ן ולא מוזהות חסר דהא רבי ישמעאל אית ליה יש אם למסורת צריש קנהדין (דף ד:) גבי לנטופת ומיזה אין ראייה מזה דה"נ אשכחן ר"ע דלית ליה יש אם למקרא

צהיאל דלטטפת ובפרק כל שעה (פסחים דף לו.) אית ליה יש אם למסורת^[1]: **נאמר** כאן כתיבה ונאמר להלן כתיבה. ופירש צקונטרס גבי גט דכתיב וכתב לה ספר כרייות וקשיא דהא תנן (גיטין דף יט.) על עלה של זית ועל קרן של פרה כותבין ^[2] ודקאמר ספר לספירת דברים ונראה לפרש דדריש מכתיבה דפרשת סוטה ^[3] או מכתיבה דמשנה מורה שהמלך כותב דכתיב (דברים יו.)^[4] וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר והיינו נוהג לדורות ואם תאמר אדרבה גילף מנגט וי"ל דמוזהו וס"ת חוצת דורות ומלכותנא]. מ"ר: **כמה** שנאמר להלן בו'. פירש צקונטרס כלומר וצריכה ליכתב צדיו צין מוזהו צין גט כמה שנאמר להלן ותימה גדולה פירושו דהא מכשירין גט צסיקרא וצסס (גיטין דף יט.). מ"ר:

וכתבתם אמר קרא **כתיבה תמה** וחדר **על מוזהות.** צריך הוא לדרשה דכתיבה תמה דלא מלינו למימר אמר קרא וכתבתם והדר על מוזהות דה"נ (י' כתיבה דהסס וכתבת על האבנים ולא אמרין וכתבת והדר על האבנים אלא מכתיבה תמה דריש כדפירש הקונטר' דכתיבה תמה לא שייכא על האבנים לפי שאינה מתקיימת. מ"ר:

פוסרין ^[1] מאי טעמא דרבנן ל'מוזהות כתיב מ"ט דר' מאיר דתניא מוזהות שומע אני מיעוט מוזהות שתיים כשהוא אומר ל'מוזהות בפרשה שניה שאין תלמוד לומר הוי ריבוי אחר ריבוי ואין ריבוי אלא אחר ריבוי אלא למעט מעטו הכתוב למוזהו ^[2] אחת דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר אינו צריך כשהוא אומר ו'על המשקוף ועל שתי המוזהות שאין ת"ל שתי מה ת"ל שתי זה בנה אב כל מקום שנאמר מוזהות אינו אלא אחת עד שיפרט לך הכתוב שתיים ת"ר וכתבתם יכול יכתבנה על האבנים נאמר כאן כתיבה ונאמר להלן כתיבה מה להלן על הספר אף כאן ה"על הספר או כלך לדרך זו נאמר כאן כתיבה ונאמר להלן כתיבה מה להלן על האבנים אף כאן על האבנים נראה למי דומה דנין כתיבה הנוהגת לדורות מכתיבה הנוהגת לדורות ואין דנין כתיבה הנוהגת לדורות מכתיבה שאינה נהוגת לדורות וכמו שנאמר להלן ה'ויאמר להם ברוך מפיו יקרא אלי את הדברים האלה ואני כותב על הספר בדיו אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב את הדברים האלה אמר על מוזהות ואת אמרת גילף כתיבה כתיבה אמר קרא ל'וכתבתם^[3] כתיבה תמה והדר על המוזהות ומאחר דכתיב [וכתבתם] האי גזירה שוה למה לי אי לאו גזירה שוה ^[4] הוה אמינא ליכתבא אאבנא וליקבעה אסיפא קמ"ל: ארבע פרשיות שבתפילין מעכבות זו את זו ואפילו כתב אחד מעכבן: פשיטא אמר רב יהודה אמר רב לא ^[5] נצרכא אלא ^[6] ולקצו של יו"ד והא גמי פשיטא לא נצרכא אלא לאידך דרב יהודה דאמר רב יהודה אמר רב ^[7] כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה: **ת"ר**

קלמ דכתיבי מוזהות מלל צב' ווי"ן ולא מוזהות חסר דהא רבי ישמעאל אית ליה יש אם למסורת צריש קנהדין (דף ד:) גבי לנטופת ומיזה אין ראייה מזה דה"נ אשכחן ר"ע דלית ליה יש אם למקרא

מכתיבה דס"ח דכתיב כתוב זאת וכתוב בספר. וגבי ס"ח בעינן אקלף ולא ע"ג אבנים וא"ת בנט גמי אמאי לא בעי ספר קלף ככל הני כיון דכתיב בספר וי"ל דהתם ודאי איצטרך ספר ברייתא לכלל ופרט וכלל דרבינא כל דרמי לפרט אליבא דרבי יוסי הגלילי, ואלבא דרבנן האי ספר ברייתא לספירה בעלמא הוא דאחא וא"ת אדרבה גילף מנט ופירש הש"ר מדעין דק"ו כתיבה המכארת כגון מוזה מכתיבה המכארת כגון כסופה וספר המלך ואל ידכח גט שאינה כתיבה המכארת ואינה אלא פירושה בעלמא. תריח: [ב] ומצות. א"צ ס"ח מוזהות מפורשת בתורה אבל בנט אין מפורש בתורה מה יכתוב בו:

מסכת מקואות

פרק ו' המשך משנה ב' ביצד פוסלין ולא מעלין, מקוה שלישי בו ארבעים סאה חסר קרטוב ונפל מהן קרטוב לתוכו, לא העלהו, פוסלו בשלשה לגיו. אבל שאר המשקין, ומי פרות, והציר, והמרים, והתמוד משהחמיין, פעמים מעלין ופעמים שאינן מעלין.

—●—

קס א מיי פ"ו מהל' מוזה הל"מ טוש"ע יו"ד פסון רפו טפי ט: **קסא** ב מיי שס בל"י טוש"ע שס טפי ט:

קסב ב מיי שס טוש"ע שס טפי יח:

קסג ד מיי פ"ו מהל' מפילין הל"ב סמג עשין כג טוש"ע יו"ד

ס' רפט טפי צ:

קסד ה מיי פ"א מהל' מפילין הל"מ סמג עשין כג טוש"ע יו"ד

ס' רפט טפי ו:

קסה ו מיי פ"א מהל' מפילין הל"ב סמג עשין כג טוש"ע אר"ס

ס' רפט טפי ד כהני:

קסז ז מיי פ"א שס הל"ט סמג שס טוש"ע שס טפי ד:

—●—

שיטה מקובצת (המשך) רגיל יחיד מחבור. תריח: [ז] והא לית לה פצימין איל עיי פצימין: [ח] וימנא עקר ברישא: [י] וחכמים מפורין מי"ט דרי"מ דנציא שומע אני כי דישאר נמחק: [י] למוזהו. דברי רבי ישמעאל רבי א'יצחק אומר א"צ: [ח] הרי"א ליכתבא אאבנא וקשה להרי"ם אכתי תיקשי לן דחמנא אמר על מוזהות ואת אמרת גזירה שוה כיון דאמרין ועל האבן גמי יש כתיבה תמה עיי חקיקה ולמה לית למימר הכי אלא לימא אי לא גזירה שוה הו"א ליקבעה אסיפא דכיתא ונראה לומר דרואי משמע ליה דאסיפא דכיתא לא מצי לאמן דיו ולכתוב כתיבה תמה במחבור לביי ואין עד מוזהות קלמ דכתיבי ופסו"ם הכי קאמר סד"א ליכתבא אאבנא אחת חלושה דאריא כתיבה תמה ואח"כ לקבעו אמוזהות לכך אצטרך גזירה שוה דספר. ת"ח. לשון חוס' מהו"ר ואמר מורי דמשמע ליה דאין לכתוב כתיבה תמה אלא א"כ נוטל האבן לפניו וחותק בו [בסבין] דאו הוא וסופתו לכל צד שירצה ומתקן האות לרצונו אבל על הסף אי אפשר לכתוב כתיבה תמה וכיון דהכי אי אפשר לקיים קרא לאו גזירה שוה הו"א: [ט] לקצו של כתיבה וכתבתם על מוזהות ממש ואי יוד' עיינ רשב"א סי' תרי"א: [י] כאן מוזהו הס"ד: [יא] זהו וכו'. כגון אריבה: [יב] חיובת שהיה רגיל נמחק: [יג] ואפי' שנתמטה: [יד] דרך ביאתך דרך וילוכך הס"ד ומיזהו רבי עקר אינש כי אלאמא ימין בעינא

מדאפקיה רחמנא בלשון ביאה שי"ט דרך ימין לביאה: [טו] צפוני של מורה אלמא כל דבר הנתון דרך ביאה צריך ליחנן מימין כי הכא חס"ד והשאר נמחק: [טז] מה"ד נאמר להלן: ובירי נמחק: [יז] כמו שנאמר. להלן [יח] מה"ד כמו שנאמר להלן (חיבת ודניו כותב על הספר בדיו ולא סמס ולא בסיקרא הס"ד והשאר נמחק: [יט] דמשמע וכתבתם על הסף: כן ואין. כתיבת דיו תמה: [כ] כותבין. אלמא לא בעינן ספר ובריקאמר ספר כי: [כא] סוטה. והתם ספר ממש בעינן ולא ע"ג האבנים א"צ

דכתיב וכתבתם על הספר בדיו אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב את הדברים האלה אמר על מוזהות ואת אמרת גילף כתיבה כתיבה אמר קרא ל'וכתבתם^[3] כתיבה תמה והדר על המוזהות ומאחר דכתיב [וכתבתם] האי גזירה שוה למה לי אי לאו גזירה שוה ^[4] הוה אמינא ליכתבא אאבנא וליקבעה אסיפא קמ"ל: ארבע פרשיות שבתפילין מעכבות זו את זו ואפילו כתב אחד מעכבן: פשיטא אמר רב יהודה אמר רב לא ^[5] נצרכא אלא ^[6] ולקצו של יו"ד והא גמי פשיטא לא נצרכא אלא לאידך דרב יהודה דאמר רב יהודה אמר רב ^[7] כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה: